

Aleg. 65.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk
w kraju.

Wysoki Sejmie !

Ustawa państwowa z 11. Czerwca 1879, l. 93. dz. u. p. zawiera w §. 23. następujące postanowienie :

„Kwaterunek stały, o ile koszary Skarbowe nie wystarczają na pomieszczenie wojska, jest ciężarem publicznym, który bez wpływu na obowiązek dostarczania kwater w naturze dla rozdzielonego kwaterunku podług stałego rozmieszczenia pokojowego, dotykającego tylko pojedyncze gminy, ponosić ma całe królestwo lub kraj, za który administracya wojskowa płacić będzie wynagrodzenie, ustawą niniejszą przepisane.

„Staranie o równy ile możności rozdział na kraj ciężaru kwaterunkowego należy do zakresu działania Reprezentacyi krajowej.“

W skutek tego odniosło się wiele gmin miejskich do Wydziału krajowego z żądaniem aby im fundusz krajowy pokrywał wydatki ponoszone przez nie na stały kwaterunek, albowiem wynagrodzenie, które wypłaca administracya wojskowa ze wspólnego Skarbu państwa nie jest odpowiednie, wynosi bowiem

a) w koszarach (wzorowych) za jednego żołnierza 6 ct. dziennie, za jednego konia 3·7 ct. dziennie ;

b) w koszarach (doraźnych) za jednego żołnierza 3·5 ct. dziennie za jednego konia 2·2 ct. dziennie.

Nie mając pewnych dat do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi na sesyi Sejmowej w roku ubiegłym odpowiednich wniosków, celem uregulowania tej sprawy, ograniczył się Wydział krajowy na zamieszczenie w budżecie na rok 1880 kwoty 40.000, a w budżecie na rok 1881 kwoty 80.000 na kwaterunek wojska.

Atoli Wysoki Sejm nieuchwalił tych pozycyi, motywując swą uchwałę z 14. Lipca 1880 tem, że §. 23. powołanej ustawy państwowej zawiera tylko zasadę, że ciężar stałego kwaterunku spada na cały kraj lecz nie idzie za tem, aby ten ciężar z funduszu krajowego miał być pokrywany, a może być wskazane lub utworzone inne źródło albo inny sposób pokrycia. Jako dalszy powód odmowy przytacza komisya w swoim sprawozdaniu, że p. Minister obrony krajowej, do którego należy wykonanie ustawy kwaterunkowej, a względnie c. k. Rząd nie zwrócił się dotychczas w tej

sprawie do Sejmu, z żądaniem dostarczenia umieszczeń dla c. k. wojska, których liczba, miejsce i rozmiary są Wysokiemu Sejmowi zgoła nie znane.

Po tak objawionem zapatrywaniu Wysokiego Sejmu na tę sprawę zajęło się c. k. Namiestnictwo zbieraniem dat, a uzbierawszy je zwołało ankietę w której skład weszli Reprezentanci c. k. Namiestnictwa, c. k. Generalnej Komendy wojskowej i Wydziału krajowego. Komisya ta ułożyła projekt do ustawy krajowej, który Wydziałowi krajowemu został udzielony do zaopiniowania.

Prawdziwą myślą projektu ma być zachęcenie gmin lub osób prywatnych do budowy koszar dorywczych, a w dalszym wypadku usunięcie ciężaru kwaterunkowego od poszczególnych mieszkańców.

W tym celu projektuje ankietę :

a) aby fundusz krajowy dopłacał do wynagrodzenia, które płaci Skarb Państwa jeszcze 1 ct. dziennie za każdego żołnierza a $\frac{1}{2}$ ct. za każdego konia za pomieszczenie w koszarach doraźnych, co czyni rocznie 60.776 zł. 15 ct.

b) aby Wydział krajowy udzielał zwrotne zaliczki do wysokości 30.000 zł. rok rocznie przez lat 10 na wybudowanie pomieszczeń wojskowych.

c) aby Wysoki Sejm uwolnił budynki stałe przeznaczone na cele kwaterunku wojskowego od krajowych dodatków od podatków.

Zdaniem ankiety przez uchwalenie ustawy, któraby zawierała takie postanowienia, da się osiągnąć zamierzony cel t. j. zachęcenie gmin lub osób prywatnych do budowy koszar dorywczych, a tem samem niebawem nastąpi tyle pożądane usunięcie ciężaru kwaterunkowego od poszczególnych mieszkańców. Wydział krajowy jest jednak odmiennego zdania, a to z następujących powodów :

Stan armii w Galicyi w stanie pokojowym wynosi	29.264 żołnierzy 7.796 koni
Pomieszczenie w koszarach eraryalnych mają	15.626 żołnierzy 1.770 koni
nie mają więc pomieszczenie w koszarach eraryalnych	13.638 żołnierzy 6.026 koni
z tych jednak znaczna część pomieszczona jest w koszarach doraźnych, dostarczonych przez gminy i osoby prywatne. Po zestawieniu dat, które się znajdują w aktach Wydziału krajowego mieści się w koszarach nieeraryalnych doraźnych	11.100 żołnierzy 3.567 koni
Pozostaje więc rozdzielnie rozkwaterowanych	2.538 żołnierzy 2.459 koni

Ankieta proponuje w swoim projekcie, żeby za całą załogę, która niema pomieszczenia w koszarach eraryalnych t. j. za 13.638 żołnierzy i 6.026 koni płacono z funduszu krajowego na wypadek pomieszczenia w koszarach nieeraryalnych doraźnych za każdego żołnierza 1 ct. dziennie czyli 3 zł. 65 ct. rocznie, a za każdego konia $\frac{1}{2}$ centa dziennie czyli 1 zł. 82 $\frac{1}{2}$ ct. rocznie, co wyniesie łączną sumę 60.776 zł. 15 ct. rocznie.

Z tej sumy przypadnie dla gmin i osób prywatnych, które już dostarczały koszary doraźne

a) za 11.100 żołnierzy po 3 zł. 65 ct. rocznie	40.515 zł. — ct.
b) za 3.567 koni po 1 zł. 82 $\frac{1}{2}$ ct. rocznie	6.509 „ 77 $\frac{1}{2}$ „
Razem	47.024 zł. 77 $\frac{1}{2}$ ct.

Pozostałaby jeszcze jako fundusz, któryby miał służyć na zachęcenie do budowy koszar następująca kwota :

a) za 2.538 żołnierzy po 3 zł. 65 ct. rocznie	9.263 zł. 70 ct.
b) za 2.459 koni po 1 zł. 82 $\frac{1}{2}$ ct. rocznie	4.487 „ 67 $\frac{1}{2}$ „
Razem	13.751 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct.

Zdaniem Wydziału krajowego wydawanoby z obowiązku ustawą krajową określonego i zawarowanego rok rocznie 47.024 zł. 77 $\frac{1}{2}$ ct. zupełnie niepotrzebnie i bez wszelkiego pożytku. Ci bowiem, którzy już powynajmywali swe realności na koszary, znaleźli widocznie swój rachunek, bez

względu na projektowane dopłaty, wszak wiadomo powszechnie, że wiele gmin miejskich w kraju, a nawet wiele osób prywatnych posiadających większe realności stara się usilnie, aby otrzymały załogę wojskową, gdyż wydatki z tego powodu urosłe zostają nietylko zrównoważone, lecz owszem przewyższone przez korzyści, które gminy lub osoby prywatne z tego powodu odnoszą, załoga wojskowa jest bowiem znakomitym konsumentem wszelkiego rodzaju artykułów żywności.

Pozostała zaś kwota 13.751 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct. jest zdaniem Wydziału krajowego za szczupłą, aby mogła rozbudzić chęć do budowania koszar zwłaszcza, gdy się zważy, że ta kwota dopiero wtenczas doszłaby do powyższej wysokości (13.751 zł. 37 $\frac{1}{2}$ ct.) gdyby już cała załoga znalazła pomieszczenie w koszarach doraźnych, a zanim to nastąpi, mogłaby ta kwota szczególnie w pierwszych latach wynosić zaledwie kilka tysięcy.

Musimy się przeto oświadczyć stanowczo przeciw wszelkim dopłatom jako obciążającym fundusz krajowy na zawsze, lub przynajmniej na długi szereg lat, a zgoła nie wiodących do zamierzonego celu.

Wydział krajowy musi się też oświadczyć przeciw projektowanym zaliczkom w kwocie 30.000 zł. przez lat 10. Zaliczki te bowiem miałyby być umarżane przez projektowane dopłaty po 1 cencie od żołnierza a po $\frac{1}{2}$ centa od konia. — Wydział krajowy zaś oświadczył się już zasadniczo przeciw powyższym dopłatom, zaczem idzie, że projektowane zaliczki są zupełnie zbędne.

Co do uwolnienia budynków na koszary przeznaczone od krajowych dodatków do podatków, to uważamy ten środek za odpowiedni.

Na tych powodach polegając oznajmiliśmy c. k. Namiestnictwu, że Wydział krajowy niemniej jak c. k. Rząd szczerze i usilnie pragnie, aby cała załoga wojskowa stale w kraju konsystująca w jak najkrótszym czasie została pomieszczona w koszarach, a tem samem, aby raz na zawsze ustało rozkwaterowanie oddzielnie u poszczególnych właścicieli domów. Wydział krajowy jest jednak zdania, że zamierzony cel, t. j. zachęcenie gmin lub osób prywatnych do budowy koszar da się osiągnąć na innej drodze, a mianowicie: przez udzielanie znaczniejszych pożyczek pod korzystnymi warunkami, a oraz przez uwolnienie koszar od dodatków krajowych. — Do tego jednak niepotrzeba ustawy krajowej, lecz wystarczy uchwała Sejmu.

Wysoki Sejm oznaczyłby od roku do roku wysokość kwoty, którą Wydział krajowy do powyższego celu mógłby użyć i określiłby warunki, pod którymi udzielanie pożyczek mogłoby nastąpić, a w miarę zmienionych stosunków i okoliczności mógłby Wysoki Sejm zmienić swe postanowienie bądź na korzyść przedsiębiorców budowy koszar, bądź na korzyść funduszu krajowego, — co z ustawą krajową nie da się tak łatwo uczynić. — Uważając na razie kwotę 60.000 zł. rocznie za dostateczną, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na udzielanie pożyczek dostarczającym koszary dla pomieszczenia załogi wojskowej, stale w kraju konsystującej, przeznacza Sejm aż do pomieszczenia całej załogi w koszarach rok rocznie kwotę 60.000 zł.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania pożyczek aż do powyższej wysokości, pod warunkami, które za stosowne uzna.

III. Budynki, które zostaną dostarczone na cele kwaterunku wojskowego, są uwolnione od dodatków krajowych na cały czas tego przeznaczenia.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 19. Września 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sprawozdawca

Waleryan Podlewski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

